

Rozhodnutie č.: RL/4/2024
Správne konanie č.: 0015/SKO/2024

Bratislava dňa 22. 5. 2024
Doložka právoplatnosti:

Rozhodnutie

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 110 ods. 1 a 2 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“), v senáte 1 zloženom z predsedníčky senátu doc. PhDr. Anikó Dušíkovej, CSc. a členov senátu Ivana Bindasa a PhDr. Marty Danielovej, postupom podľa § 225 zákona č. 264/2022 Z. z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 0015/SKO/2024 (predch. č. REO-RPMS/2023/01390), Rozhlas a televízia Slovenska

porušil

povinnosť ustanovenú v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

tým,

že v rámci programovej služby Jednotka odvysielal dňa 21. 9. 2023 v čase o cca 19:00 hod. v programe *Správy RTVS* príspevok *Prieskum volebných preferencií* a dňa 22. 9. 2023 v čase o cca 19:00 hod. v programe *Správy RTVS* príspevok *Volebný prieskum agentúry POLIS*, v ktorých došlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti spravodajského programu tým, že účastník konania v rámci predmetných príspevkov, ktoré informovali o výsledkoch prieskumov volebných preferencií v súvislosti s parlamentnými voľbami 2023, nezverejnil výsledky preferencií všetkých politických subjektov, ktoré v týchto voľbách kandidovali,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 134 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. sankciu – **upozornenie na porušenie zákona.**

Podľa § 135 ods. 5 zákona č. 264/2022 Z. z. „*Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila.*“

* * *

Odôvodnenie

V zmysle § 109 zákona č. 264/2022 Z. z. je Rada orgánom verejnej správy, ktorého poslaním je presadzovať verejný záujem v oblasti vysielania a do pôsobnosti ktorého patrí vykonávanie dohľadu nad dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich vysielanie a vykonávanie štátnej regulácie v oblasti

vysielania. Do pôsobnosti Rady patrí aj ukladanie sankcií vysielateľom, pričom na konanie podľa zákona č. 264/2002 Z. z. sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“), okrem ustanovení § 23 v časti nesprístupnenia zápisníc o hlasovaní a § 9 ods. 2, § 49, § 57, § 61 až 68 zákona č. 71/1967 Zb.

Rada na svojom zasadnutí dňa 22. 11. 2023 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi Rozhlas a televízia Slovenska vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2002 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe *Jednotka* v dňoch 21. 9. 2023 o cca 19:00 hod. a 22. 9. 2023 o cca 19:00 hod. odvysielal program *Správy RTVS*, v ktorých mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 11. 12. 2023, na základe čoho začalo správne konanie č. REO-RPMS/2023/01390 (teraz správne konanie č. 0015/SKO/2024). Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho poriadku. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania boli aj záznam vysielania programu *Správy RTVS* odvysielaný na programovej službe *Jednotka* dňa 21. 9. 2023 v čase o cca 19:00 hod., záznam vysielania programu *Správy RTVS* odvysielaný na programovej službe *Jednotka* dňa 22. 9. 2023 v čase o cca 19:00 hod. a prepis/popis skutkového stavu.

Vyjadrenie účastníka konania bolo Rade doručené dňa 21. 12. 2023.

Podkladmi pre toto rozhodnutie sú záznam vysielania programu *Správy RTVS* odvysielaný na programovej službe *Jednotka* dňa 21. 9. 2023 v čase o cca 19:00 hod., záznam vysielania programu *Správy RTVS* odvysielaný na programovej službe *Jednotka* dňa 22. 9. 2023 v čase o cca 19:00 hod., prepis/popis skutkového stavu a vyjadrenie účastníka konania k predmetu správneho konania.

Rada sa po získaní všetkých podkladov pre rozhodnutie oboznámila so skutkovým stavom a v správnom konaní č. 0015/SKO/2024 rozhodla dňa 22. 5. 2024.

* * *

Prepis/popis skutkového stavu

Príspevok č. 1

18:59:48 – začiatok programu

- audiovizuálny predel

19:00:00 – *Správy RTVS*

- headliny:

- *Obžaloba – Uzavreli prípad vraždy Daniela Tupého*
- *Export obilia – Ukrajina nebude žalovať Slovensko*
- *Veľká Bara – Vo vínnej pivnici zasypalo štyroch ľudí*

-príspevky:

- *Prípad zavraždeného študenta ide pred súd*
- *Zatváranie detských pohotovostí*
- *Zostáva týždeň do volebného moratória*

- **Prieskum volebných preferencií (19:08:21 h)**

Klaudia Suchomel Guzová, moderátorka: „Ponúkame aj aktuálne preferencie politických strán. Prieskum urobila agentúra IPSOS pre denník Pravda.“

Redaktor: „Najviac vyše 20 % voličov by hlasovalo za stranu Smer-SD. S viac ako 17 percentami je na druhom mieste Progresívne Slovensko. Prvú trojku uzatvára Hlas-SD, získal by viac ako 13 %.“

Redaktorka: „Nasleduje Republika so ziskom 8,6 percenta. Do parlamentu by sa dostala aj koalícia OĽANO a priatelia, za ktorú by hlasovalo viac ako 8 % voličov. Viac ako 6 % by získala SASKA. Viac ako 5,5 % voličov chce v parlamente SNS a nad piatimi percentami je aj KDH.“

Redaktor: „Pod hranicou zvoliteľnosti zostali hnutie Sme rodina, Aliancia aj Demokrati.“

Redaktorka: „Volebný výsledok sa premietne do rozdelenia mandátov v Národnej rade. 36 by ich získal Smer, 31 Progresívne Slovensko, 23 poslancov by mal Hlas-SD, po 15 Republika aj koalícia OĽANO a priatelia. 11 kresiel by získala SASKA, 10 SNS a 9 KDH.“

Redaktor: „Prieskum urobila agentúra IPSOS pre denník Pravda od 15. do 19. septembra na vzorke 1026 respondentov.“

- Už vyše polovica voličov z cudziny hlasovala
- OĽANO a priatelia predstavili volebný program
- Volebná abeceda: otvorenie volebných miestností
- Mnohí mladí pred voľbami váhajú
- Ukrajina zastavila žalobu proti Slovensku
- Poliaci prestávajú dodávať zbrane Ukrajine
- Volodymyr Zelenskyj žiadal kongres o pomoc
- Rusi vypálili na Ukrajinu 43 rakiet
- Päť Bulharských občanov obvinili zo špionáže
- Pokračovanie kauzy v Českej armáde
- ITAPA Defence 2023
- Majiteľ skládky zostáva vo väzbe
- Pri obci Veľká Bara zasypalo štyroch ľudí
- Baki Sadiki chce obnovu konania
- V Nemecku opäť rezonuje téma migrácie
- Dohoda o prímerí ešte nie je konečná
- Švajčiarsko zakázalo zahaľovanie tváre
- 30. výročie vstupu Česka a Slovenska do OSN
- Karol III. rečnil pred národným zhromaždením
- Diabetičke operáciou zachránili zrak
- Slovak Press Photo má svojich víťazov
- Odovzdali ocenenia Sociálny čin roka
- Mariánske leto prinieslo rekordy

19:49:30 – koniec programu

Príspevok č. 2

18:59:49 – začiatok programu

- audiovizuálny predeľ

19:00:00 – Správy RTVS

- headliny:

- Rodičovský dôchodok – Mnohí seniori na peniaze stále čakajú
- Mikuláš Černák – Obžaloba za popravu podnikateľa
- Pocta legende – Juraj Jakubisko na filmovom chodníku slávy

-príspevky:

- Rodičovský dôchodok niektorí stále nedostali
- Rušenie detských pohotovostí
- Mikuláš Černák čelí obžalobe z ďalšej vraždy
- Súd oslobodil Jozefa Markuša
- Slovensko má nedostatok policajtov
- Roztržka pred úradom vlády má pokračovanie
- **Volebný prieskum agentúry POLIS (19:10:05 h)**

Janette Štefánková, moderátorka: „Podľa prieskumu agentúry Polis by sa do parlamentu dostalo 9 politických strán a hnutí. 32 % ľudí stále nevie, či a koho voliť a k volebným schránkam by určite neprišlo 9 % opýtaných. Agentúra oslovila 1110 respondentov.“

Redaktor: „Ak by sa parlamentné voľby konali tento víkend, zvíťazila by v nich strana Smer-SD, vybralo by si ju takmer 24,5 % voličov. Nasleduje hnutie Progresívne Slovensko s viac ako 15 percentami. Prvú trojku uzatvára strana Hlas-SD so ziskom 12,6 percenta hlasov.“

Redaktorka: „Nasleduje hnutie Republika s necelými siedmimi percentami hlasov. SASKA by mala podporu takmer 6,5 %. Slovenská národná strana by získala 5,8 percenta a Kresťanskodemokratické hnutie o desatinu menej.“

Redaktor: „5,7 percenta by získalo aj hnutie OĽANO a priatelia. Na vstup do parlamentu by to ale nestačilo. Koalície musia vo voľbách získať minimálne 7 % hlasov. Viac ako 5 % voličov by si vybralo aj stranu Aliancia a hnutie Sme rodina.“

Redaktorka: „Do parlamentu by sa nedostali Demokrati, Ľudová strana Naše Slovensko, Modrí - Most-Híd, Komunistická strana Slovenska a ani spolukandidujúce zoskupenie strán Maďarské fórum, ODS, Za regióny, Rómska koalícia a DS.“

Redaktor: „Podľa výsledkov volieb sa prerozdeľujú mandáty v parlamente. Smer by získal 42 kresiel, Progresívne Slovensko 26 a Hlas-SD 22. Nasleduje hnutie Republika, ktoré by malo 12 poslancov, SASKA 11 a SNS 10. Po 9 kresiel by získali KDH, Aliancia aj Sme rodina.“

Redaktorka: „Prieskum pripravila agentúra Polis od 16. do 20. septembra na vzorke 1110 respondentov.“

- Volebná abeceda: pomoc pri hlasovaní osobám so zdravotným postihnutím
- Ukrajinci zaútočili na Sevastopol'
- V USA narastá politická neochota posilať miliardy na vojenskú pomoc Ukrajine
- V. Zelenskij poďakoval Kanadanom za pomoc
- Ukrajina hľadá cesty pre lode s obilím
- Rastie záujem o vstup do armády
- Vzniká etický kódex pre akademikov
- Na Zemplíne začína elektrifikácia tratí
- Spustili registráciu na očkovanie
- Lekár ordinoval pod vplyvom alkoholu
- Parkovanie na chodníkoch v menších mestách
- Pápež František na návšteve v Marseille
- Česká polícia odhalila dodávku s migrantmi
- Vyše 70% Maďarov vníma EÚ pozitívne
- V Nemecku rastie neonacizmus a extrémizmus
- Braillovo písmo na bežných produktoch chýba
- Legálni hľadači pokladov
- V Turci opravujú derivačný kanál
- Náučný chodník cez najväčší štátny znak
- Záchranári súťažili v prvej pomoci
- Pocta režisérovi Jurajovi Jakubiskovi
- Slovenská premiéra muzikálu Chicago

* * *

Podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.: „Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestranosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

* * *

Dňa 21. 9. 2023 odvysielala verejnoprávna televízia RTVS v rámci spravodajského bloku *Správy RTVS* príspevok o prieskume volebných preferencií. Uvedený príspevok bol odvysielaný o 19:08:21 hod., kedy moderátorka Klaudia Suchomel Guzová uviedla, že ponúkajú aktuálny prieskum preferencií politických strán od agentúry IPSOS pre denník Pravda.

Na obrazovke sa zobrazilo grafické stĺpcové zobrazenie reprezentujúce percentá, ktoré nadobudli v prieskume prvé tri strany a zaznel hlas redaktora, ktorý povedal: „Najviac vyše 20 % voličov by hlasovalo za stranu Smer-SD. S viac ako 17 percentami je na druhom mieste Progresívne Slovensko. Prvú trojku uzatvára Hlas-SD, získal by viac ako 13 %.“ Následne z obrazovky miznú tri stĺpce a objavilo sa päť stĺpcov zobrazujúcich reprezentujúce percentá nadobudnuté v prieskume. Opätovne odznel hlas redaktorky, ktorá povedala: „Nasleduje Republika so ziskom 8,6 percenta. Do parlamentu by sa dostala aj koalícia OĽANO a priatelia, za ktorú by hlasovalo viac ako 8 % voličov. Viac ako 6 % by získala SASKA. Viac ako 5,5 % voličov chce v parlamente SNS a nad piatimi percentami je aj KDH.“ Podobne vyobrazená bola aj nasledujúca informácia, kde sa na obrazovke objavili tri stĺpce s percentami a hlas moderátora oznámil hnutia Sme rodina, Aliancia a Demokrati ako subjekty pod hranicou zvoliteľnosti. Následne sa stĺpcová grafika zmenila na infografiku zobrazujúcu počet kresiel v Národnej rade s farebným rozlíšením počtu poslaneckých kresiel, ktoré by nadobudli jednotlivé spomínané strany dosahujúce nad 5% v prieskume. K príslušnej grafike taktiež odznel hlas redaktorky, ktorým oznámila, že „volebný výsledok sa premietne do rozdelenia mandátov v Národnej rade. 36 by ich získal Smer, 31 Progresívne Slovensko, 23 poslancov by mal Hlas-SD, po 15 Republika aj koalícia OĽANO a priatelia. 11 kresiel by získala SASKA, 10 SNS a 9 KDH.“ Na záver príspevku odznela informácia, že prieskum bol vypracovaný agentúrou IPSOS pre denník Pravda na vzorke 1026 respondentov v čase od 15. do 19. septembra.

V čase odvysielania príspevku o volebnom prieskume boli známe všetky subjekty kandidujúce vo voľbách do Národnej rady SR. Podľa verejne dostupných informácií bolo týchto subjektov 25, avšak v príspevku boli zmienené preferencie len 11 kandidujúcich strán, hnutí a koalícií. Zvyšných 14 politických subjektov nebolo v príspevku spomenutých, ani slovne, ani vizuálne (graf, tabuľka). Nebol spomenutý ani ich názov, ani fakt, že nejaké ďalšie politické subjekty vo voľbách kandidujú.

Druhý príspevok bol odvysielaný 22. 9. 2023 v relácii *Správy RTVS* v čase 19:10:05 hod. ako súčasť spravodajského bloku. Príspevok bol označený ako „Volebný prieskum agentúry POLIS“.

Moderátorka Janette Štefánková uvádzala príspevok, ktorého obsahom boli výsledky prieskumu agentúry Polis. Z prieskumu vyplynulo, že do parlamentu by sa dostalo 9 politických strán a hnutí, 32% ľudí stále nevie koho a či voliť, a 9% ľudí určite voliť nepôjde. Prieskum bol, podľa slov moderátorky, uskutočnený na vzorke 1110 respondentov. Na obrazovke sa zobrazila infografika s tromi stĺpcami reprezentujúcimi počet percent dosiahnutý tromi politickými stranami a hnutiami. Hlas redaktora oznámil: „Ak by sa parlamentné voľby konali tento víkend, zvíťazila by v nich strana Smer-SD, vybralo

by si ju takmer 24,5 % voličov. Nasleduje hnutie Progresívne Slovensko s viac ako 15 percentami. Prvú trojku uzatvára strana Hlas-SD so ziskom 12,6 percenta hlasov.“ Následne sa zobrazovaná grafika mení a ukazuje štyri stĺpce označené percentami a názvami štyroch politických strán a hnutí. Hlas redaktorky informoval, že hnutie Republika má necelých 7%, SaS by podporilo 6,5% ľudí, Slovenská národná strana by získala 5,8% hlasov a Kresťanskodemokratické hnutie 5,7% hlasov. Následne sa stĺpcový graf mení a zobrazil tri stĺpce. Pokračuje hlas redaktora, ktorý oznámil, že rovnako 5,7% by získalo aj hnutie OĽANO a priatelia, avšak na vstup do parlamentu by to nestačilo, keďže koalície musia dosiahnuť najmenej 7% hlasov. Pridáva tiež, že viac ako 5% voličov by si vybralo stranu Aliancia a hnutie Sme rodina. Po tejto informácii sa zobrazaná stĺpcová grafika mení a zobrazuje päť stĺpcov s príslušnými percentami a názvami strán. Hlas redaktorky oznámil nasledovné informácie: „Do parlamentu by sa nedostali Demokrati, Ľudová strana Naše Slovensko, Modrí - Most-Híd, Komunistická strana Slovenska a ani spolukandidujúce zoskupenie strán Maďarské fórum, ODS, Za regióny, Rómska koalícia a DS.“ Následne sa zobrazila infografika reprezentujúca kreslá v parlamente, s farebným rozlíšením príslušných miest, ktoré by nadobudli strany podľa prieskumu. Hlas redaktora podáva informáciu: „Podľa výsledkov volieb sa prerozdeľujú mandáty v parlamente. Smer by získal 42 kresiel, Progresívne Slovensko 26 a Hlas-SD 22. Nasleduje hnutie Republika, ktoré by malo 12 poslancov, SASKA 11 a SNS 10. Po 9 kresiel by získali KDH, Aliancia aj Sme rodina.“ Na záver hlasom redaktorky opäť odznela informácia o prieskume, ktorý zhotovila agentúra Polis v dátumoch od 16. do 20. septembra na vzorke 1110 respondentov.

V čase odvysielania príspevku o volebnom prieskume boli známe všetky subjekty kandidujúce vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky. Podľa verejne dostupných informácií bolo týchto subjektov 25, avšak v príspevku bolo spomenutých len 15 kandidujúcich strán, hnutí a koalícií. Zvyšné subjekty neboli uvedené ani slovne, ani vizuálne (graf, tabuľka). Nebol spomenutý ani ich názov, ani fakt, že nejaké ďalšie politické subjekty vo voľbách kandidujú.

Prezentovaním predvolebných preferencií len vybraných politických subjektov mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti ustanovenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Účastník konania vo svojom vyjadrení uviedol, cit.:

„Účastník konania si dovoľuje poukázať na skutočnosť, že platná právna úprava nepredpisuje žiadnu štruktúru a ani rozsah, v akej by sa mali výsledky predvolebných prieskumov zverejňovať. Účastník konania dáva do pozornosti správne orgánu skutočnosť, že v rámci televíznych, ale aj rozhlasových programových služieb rôznych vysielateľov sú dlhodobo zverejňované prieskumy verejnej mienky ohľadom volebných preferencií pre rôzne typy volieb (najmä voľby do NR SR, voľba prezidenta SR, voľby do EP, voľby do orgánov miestnej a územnej samosprávy), pri ktorých je zaužívaná prax, že preferencie kandidujúcich subjektov, ktoré v takýchto prieskumoch dosiahli minimálnu, resp. len nepatrnú podporu, sa priamo neuvádzajú, prípadne sú súhrnne uvedené pod jedným údajom bez konkrétnej identifikácie (napr. údaj označený ako „ostatné“). Takýto spôsob prezentácie výsledkov predvolebných prieskumov verejnej mienky v spravodajských programoch však nespôsobuje a ani nemôže spôsobiť to, že by sa odvysielané predvolebné prieskumy verejnej mienky stali neobjektívnymi a teda, že by sa v dôsledku toho stal neobjektívnym a nevyváženým aj odvysielaný spravodajský program. Opačný výklad by viedol k absurdnému záveru, že by sa pri uvádzaní predvolebných prieskumov verejnej mienky museli uvádzať len v takej podobe, ktorá by obsahovala výsledky všetkých zaregistrovaných kandidujúcich subjektov, čo je aj s ohľadom na počty kandidujúcich politických strán a hnutí (v tomto prípade 25 subjektov) nepredstaviteľné. V takomto prípade by šlo zjavne o bezprecedentný a neprípustný zásah do slobody prejavu.

V tejto súvislosti si účastník konania dovoľuje poukázať na právny názor **Ústavného súdu SR, obsiahnutý v Náleze sp. zn.: 307/2014 (bod 76)**, podľa ktorého: „Občania (recipienti informácií) nie sú „šedá masa“, rozhodovanie a utváranie názorov ľudí nie je závislé od jednej spravodajskej relácie a v nej odprezentovaných názorov alebo jednej krátkej správy či jednej politicko-publicistickej diskusie. V

dobe plurality zdrojov informácií je v zásade každá téma týkajúca sa verejného (politického) života predmetom diskusie na viacerých verejných fórach a v publicistických príspevkoch či rozmanitých spravodajských programoch viacerých médií.“

Účastník konania si ďalej dovoľuje poukázať na skutočnosť, že otázkou legitímneho cieľa, ktorého ochranu Rada pre mediálne služby zabezpečuje sankcionovaním vysielateľov za porušenie povinnosti obsiahnutej v ustanovení § 25 písm. b) mediálneho zákona (pozn. predtým povinnosť podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách) sa zaoberal **Ústavný súd SR vo svojom Náleze z 18.12.2014, sp. zn.: II. ÚS 307/2014** (ďalej len „Nález sp. zn.: II. ÚS 307/2014“), v ktorom Ústavný súd SR uviedol: „Zákonodarca požiadavkou objektívnosti a nestrannosti teda od istej miery obmedzil slobodu prejavu vysielateľov (porovnaj IL ÚS 647/2014). Cieľ obmedzenia možno nájsť v ochrane kvalifikovaných záujmov v zmysle čl. 26 ods. 4 ústavy a zároveň implicitne aj v čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd (tj. aj úprava slobody prejavu vysielateľov zákonom o vysielaní, pozn.) a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Zákonodarca tak vytvoril diskrečný rámec (porov. bod 57), v ktorom sa pohybuje rada pre vysielanie, všeobecne súdy, ako aj ústavný súd. **Iba ak sa neobjektívnosť a nestrannosť informovania dostáva do kolízie s niektorým z limitačných dôvodov podľa čl. 26 ods. 4 ústavy, tak je možnosť intervenovať zo strany rady pre vysielanie za splnenia ústavných podmienok** (pozri ďalej body 62 až 63) **opodstatnená**. Inak povedané, **zákonné obmedzenie slobody prejavu médií požiadavkou** (i keď racionálnou) **na objektívne a nestranné informovanie** v rámci spravodajských programov a politicko-publicistických programov **v zmysle § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní** a s tým spojenou právomocou rady pre vysielanie ukladať sankcie za porušenie tohto ustanovenia je potrebné v dnešnej pluralitnej spoločnosti **vykladať striktné v súvislosti s ochranou práv a slobôd iných, bezpečnosti štátu, verejného poriadku, ochranou verejného zdravia a mravnosti** (porov. čl. 26 ods. 4 ústavy a obdobie čl. 10 ods. 2 dohovoru), a otázku, či nesplnenie požiadavky uloženej v § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní zo strany vysielateľa (médiá) sa dostáva do kolízie s verejným záujmom v zmysle čl. 26 ods. 4 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru, je potrebné skúmať vždy jednotlivo, vzhľadom na konkrétnosti daného prípadu a charakter nedodržania požiadavky na objektívne a nestranné informovanie.“

Ďalej Ústavný súd SR v Náleze sp. zn.: II. ÚS 307/2014 konštatoval, že: „... účelom zákonného obmedzenia slobody prejavu médií požiadavkou na objektívne a nestranné informovanie v rámci spravodajských programov a politicko-publicistických programov v zmysle § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní a s tým spojenou právomocou rady pre vysielanie ukladať sankcie za porušenie tejto požiadavky je ochrana práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochrana verejného zdravia a mravnosti (porovnaj čl. 26 ods. 4 ústavy a obdobie čl. 10 ods. 2 dohovoru) a v istom zmysle implicitne s tým spojené napĺňanie požiadavky čl. 31 ústavy...“

S poukazom na uvedený právny názor Ústavného súdu SR, požiadavka na objektívne a nestranné informovanie v zmysle § 25 písm. b) mediálneho zákona sa považuje za prípustné (zákonné) obmedzenie slobody prejavu vysielateľa len za splnenia podmienky, že v danom konkrétnom prípade ide o obmedzenie, ktorým sa chránia práva a slobody iných, bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejné zdravie alebo mravnosť.

Z oznámenia o začatí správneho konania nie je zrejmé, s ktorým z uvedených kvalifikovaných vyššie uvedených verejných záujmov by mala kolidovať účastníkom konania uplatnená sloboda prejavu.

Na základe uvedených skutočností má účastník konania za to, že odvysielaním predmetného programu nedošlo ku kolízii s konkrétnym verejným záujmom, ktorý by umožňoval obmedziť slobodu prejavu vysielateľa v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy SR alebo čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a slobôd, ktorého ochrana by si vyžadovala intervenciu zo strany štátu, resp. Rady pre mediálne služby v podobe rozhodnutia o porušení § 25 písm. b) mediálneho zákona.

V pracovnom materiály Kancelárie Rady pre zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 22.11.2023 (ďalej len „pracovný materiál na zasadnutie rady“) správny orgán vymedzuje všeobecné kritériá objektivity, medzi ktoré zaradil relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia. Správny orgán sám konštatuje, že hoci neexistuje platná právna úprava, ktorá by predpisovala štruktúru alebo rozsah, v akej by mali byť výsledky prieskumov verejnej mienky zverejnené, táto povinnosť však podľa názoru správneho orgánu nepriamo vyplýva z § 25 písm. b) mediálneho zákona, ktorý ustanovuje vysielateľom povinnosť zabezpečiť objektivitu a nestrannosť, pričom jedným z kritérií objektivity je aj úplnosť. Poskytnutím neúplných informácií pri informovaní o výsledkoch volebného prieskumu v príspevku tak môže za istých okolností dôjsť k znevýhodneniu tých politických subjektov, ktorých volebné preferencie zverejnené neboli a tým k nezabezpečeniu objektivity a nestrannosti spravodajstva.

Na tomto mieste si účastník konania dovoľuje uviesť, že všeobecné kritériá objektivity, ktoré uviedol správny orgán v pracovnom materiály Kancelárie Rady, nie je možné posudzovať separátne, ale vo vzájomnej súvislosti a to in d individuálne vo vzťahu ku konkrétnemu posudzovanému príspevku. Iba skutočnosť, že vysielateľ neodvysielal výsledky predvolebného prieskumu všetkých kandidujúcich subjektov, nemôže sama o sebe viesť k záveru o neobjektívnosti celého odvysielaného príspevku. Skutočnosť, že vysielateľ neodvysielal výsledky preferencií subjektov s najnižším percentuálnym výsledkom v rámci prieskumov verejnej mienky sama o sebe neznamena, že odvysielané informácie neboli faktické, pravdivé, vecné, transparentné, vyvážené, aktuálne atď.

V tejto súvislosti si účastník konania dovoľuje poukázať na zásadu zákonnosti správneho konania, ktorej podstatou je povinnosť správneho orgánu postupovať len v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Podľa Čl. 49 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“): „Len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.“ Z uvedeného vyplýva požiadavka zákonodarcu, aby správny orgán konal len v súlade so zákonom a ukladal tresty len za konanie, ktoré je ako trestné, resp. protiprávne vymedzené v platnej právnej úprave. Ako už účastník konania poukázal vo svojom vyjadrení vyššie, platná práva úprava nijakým spôsobom neupravuje štruktúru ani rozsah, v akom by sa mali výsledky predvolebných prieskumov zverejňovať. Už zo samotnej neexistencie platnej právnej úpravy, ktorá by stanovovala povinnosti vo vzťahu k štruktúre, forme alebo rozsahu zverejňovania predvolebných prieskumov vyplýva, že sa účastník konania nedopustil a ani nemohol dopustiť žiadneho protiprávneho konania, za ktoré by mu správny orgán mohol uložiť sankciu, resp. mohol dospieť k záveru o porušení ustanovenia § 25 ods. b) mediálneho zákona.

Na tomto mieste si účastník konania dovoľuje poukázať aj na skutočnosť, že v prípade prieskumov od agentúry IPSOS a od agentúry POLIS, šlo o prieskumy, ktoré účastník konania prevzal z iných médií a to v takej forme, v akej boli predmetné prieskumy v programe Správy RTVS v dňoch 21.09.2023 a 22.09.2023 odvysielané. V rovnakej podobe, resp. v rovnakom rozsahu zverejnili predmetné prieskumy aj napr. denník Pravda, pre ktorý bol predmetný prieskum vypracovaný, agentúra SIT A, Denník N.

Správny orgán ďalej v pracovnom materiály uvádza: „Poskytnutím neúplných informácií pri informovaní o výsledkoch volebného prieskumu v príspevku za istých okolností dôjsť k znevýhodneniu tých politických subjektov, ktorých volebné preferencie zverejnené neboli a tým k nezabezpečeniu objektivity a nestrannosti spravodajstva.“ Na základe uvedeného si účastník konania dovoľuje poukázať na skutočnosť, že povinnosť vysielateľa zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky v zmysle § 25 písm. b) mediálneho zákona, je výlučne spätá so zabezpečením objektívnosti a nestrannosti spravodajských programov a programov aktuálnej

publicistiky vo vzťahu k divákovi, resp. poslucháčovi programovej služby a nie ku kandidujúcim subjektom. Vysielanie počas volebnej kampane upravuje osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o volebnej kampani“). Povinnosť vysielateľa zabezpečiť vysielanie v súlade so zákonom o volebnej kampani je uvedená v § 20 ods. 4 písm. c) mediálneho zákona: „Vysielateľ je povinný zabezpečiť, aby programy a iné zložky programovej služby vysielané v rámci predvolebnej kampane boli v súlade s osobitným predpisom.“ V prípade znevýhodnenia politických subjektov by teda šlo o porušenie povinnosti vysielateľa v zmysle § 20 ods. 4 písm. c) mediálneho zákona a nie je o porušenie povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky podľa § 25 písm. b) mediálneho zákona.

Na tomto mieste považuje účastník konania za dôležité uviesť skutočnosť, že účastník konania odvysielal na televíznej programovej službe Jednotka v programe Správa RTVS dňa 18.09.2023 príspevok s názvom Prieskum volebných preferencií, v ktorom odvysielal výsledky predvolebného prieskumu spoločnosti SANEP vypracovanom pre televíziu TA3. V predmetnom príspevku účastník konania odvysielal informácie o volebných preferenciách vo vzťahu k všetkým kandidujúcim subjektom, pričom subjekty s najmenším percentuálnym výsledkom uviedol súhrnne ako „iná strana“.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v rámci predvolebnej kampane účastník konania od 11.09.2023 do 21.09.2023 vysielal na televíznej programovej službe Jednotka program s názvom Parlamentné voľby 2023, v ktorom uviedol informácie a poskytol priestor vo vysielaní zástupcom všetkých kandidujúcich subjektov v parlamentných voľbách 2023. Z uvedeného vyplýva, že len neodvysielaním výsledkov predvolebných preferencií politických subjektov s najnižším percentuálnym výsledkom v rámci dvoch spravodajských príspevkov v dňoch 21. a 22.09.2023, v žiadnom ohľade nemožno dospieť k záveru, že účastník konania znevýhodnil niektoré kandidujúce subjekty, v dôsledku čoho by došlo k porušeniu povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky podľa § 25 písm. b) mediálneho zákona.

V závere pracovného materiálu pre zasadnutie rady správny orgán poukazuje na správne konanie č. 901/SKO/20202, v rámci ktorého mala Rada skonštatovať, že vysielateľ RTVS porušil povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách tým, že v rámci programovej služby Rádio Patria odvysielal dňa 10.02.2020 v programe Kronika príspevok o prieskume volebných preferencií agentúry MVK, v ktorom došlo k nezabezpečeniu objektivnosti a nestrannosti spravodajského programu tým, že informoval o výsledkoch prieskumov volebných preferencií v súvislosti s parlamentnými voľbami 2020, pričom nezverejnil výsledky preferencií všetkých politických subjektov, ktoré v týchto voľbách kandidovala. Pre úplnosť si účastník konania dovoľuje uviesť, že predmetné správne konanie bolo správnym orgánom zastavené, nakoľko odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Na základe uvedených skutočností má účastník konania za to, že odvysielaním predmetného programu nedošlo k porušeniu povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky uvedenú v § 25 písm. b) mediálneho zákona.

Zákon č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani“) v ustanovení § 2 ods. 1 definuje pojem *volebná kampaň*. Volebná kampaň je akákoľvek činnosť politickej strany, politického hnutia, koalície politických strán a politických hnutí, kandidátov a tretích strán, za ktorú sa obvykle platí úhrada, smerujúca k propagácii ich činnosti, cieľov a programu za účelom získania funkcie volenej podľa osobitného predpisu. Rozumie sa tým činnosť v prospech aj v neprospech týchto subjektov.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani sa volebná kampaň začína dňom uverejnenia rozhodnutia o vyhlásení volieb v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a končí 48 hodín pred dňom konania volieb. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky podľa čl. 89 ods. 2 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky a § 20 a § 56 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva (ďalej len „zákon č. 180/2014 Z. z.“), rozhodnutím zo dňa 8. 6. 2023 uverejneným v Zbierke zákonov Slovenskej republiky dňa 9. 6. 2023 pod číslom 204/2023 Z. z. vyhlásil voľby do Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „voľby do NR SR“) a určil deň ich konania na sobotu 30. 9. 2023. Podľa § 17 zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani bolo v období od 9. 6. 2023 (od 0:00 hod.) do 30. 9. 2023 (do 22:00 hod.) zakázané zverejňovať výsledky volebných prieskumov. Predmetné príspevky obsahujúce výsledky volebného prieskumu agentúry IPSOS, resp. POLIS boli odvysielané dňa 21. 9. 2023, resp. 22. 9. 2023, teda v čase, keď bolo zverejňovanie volebných výsledkov podľa zákona č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani dovolené.

Kandidáti mali na podanie kandidačných listín čas do polnoci 2. 7. 2023. Na základe týchto podaných listín kandidovalo v parlamentných voľbách 2023 spolu 25 politických subjektov. Podľa informácii zverejnených na internetovej stránke ministerstva vnútra SR (https://www.minv.sk/swift_data/source/verejna_sprava/volby_a_referendum/100_nr_sr/nr20_3kandidati/WNR_List.pdf) sa jednalo o nasledovné politické subjekty:

1. Demokrati
2. HLAS - sociálna demokracia
3. KARMA
4. Komunistická strana Slovenska
5. Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko
6. Kresťanskodemokratické hnutie
7. Maďarské fórum, Občianski demokrati Slovenska, Za regióny, Rómska koalícia, Demokratická strana
8. Modrí, Most – Híd
9. MySlovensko
10. OĽANO A PRIATELIA: OBYČAJNÍ ĽUDIA (OĽANO), NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI (NEKA), NOVA, SLOBODNÍ A ZODPOVEDNÍ, PAČIVALE ROMA, MAGYAR SZÍVEK a Kresťanská únia a ZA ĽUDÍ
11. Pirátska strana – Slovensko
12. PRINCÍP
13. Progresívne Slovensko
14. REPUBLIKA
15. SDKÚ - DS - Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana
16. Sloboda a Solidarita
17. Slovenská národná strana
18. Slovenské Hnutie Obrody
19. SME RODINA
20. SMER - sociálna demokracia
21. SPOLOČNE OBČANIA SLOVENSKA
22. SPRAVODLIVOSŤ
23. SRDCE vlastenci a dôchodcovia - SLOVENSKÁ NÁRODNÁ JEDNOTA
24. SZÖVETSEÉG - Magyarok. Nemzetiségek. Régiók. | ALIANCIA - Maďari. Národnosti. Régióny
25. Vlastenecký blok

Zákon č. 181/2014 Z. z. vo svojom ustanovení § 12 ods. 7 určuje kompetenciu Rady dohliadať na dodržiavanie jeho ustanovení v časti, v ktorej obsahuje osobitnú úpravu vo vzťahu k zákonu č. 264/2022 Z. z. Z toho vyplýva, že administratívnoprávnu zodpovednosť za porušenie niektorého z ustanovení zákona o volebnej kampani upravujúcich vysielanie počas volebnej kampane, vyvodzuje Rada.

Predmetné príspevky boli odvysielané v dňoch 21. 9. 2023 a 22. 9. 2023 (každé v inom znení) v rámci spravodajského programu *Správy RTVS*. Vzhľadom na jeho zaradenie ako spravodajského programu vykonala Rada analýzu vo vzťahu k povinnosti ustanovenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., podľa ktorej je vysielateľ povinný zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajských programov. V súlade s § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. by vysielatelia mali dbať na to, aby volebné prieskumy boli reprodukovateľné objektívne a nestranné. To znamená, že by mali byť zverejnené všetky dostupné informácie o prieskume a zverejnené by mali byť výsledky preferencií všetkých politických subjektov kandidujúcich vo voľbách do NR SR, ktoré boli v prieskume zaznamenané.

Z vyjadrenia účastníka konania vyplýva, že ten upriamil pozornosť na skutočnosť, že v prípade posudzovaných príspevkov nejde o prvé zverejnenie týchto prieskumov. Tento mal byť uverejnený v rovnakej podobe, resp. v rovnakom rozsahu aj denníkom Pravda, agentúrou SITA či Denníkom N. V predmetnom prípade však nie je podstatné, ako boli prieskumy prezentované v iných médiách, obzvlášť takých, nad ktorými Rada nemá kompetenciu vykonávať dohľad, ale ako ich odvysielal vysielateľ Rozhlas a televízia Slovenska, ktorý je účastníkom tohto konania. Uvedený argument tak nepovažuje Rada za relevantný pre toto správne konanie.

Platná právna úprava v prípade prieskumov verejnej mienky ohľadom volebných preferencií stanovuje osobitné podmienky, len pokiaľ ide o identifikáciu ich dodávateľa resp. objednávateľa. Zákon č. 264/2022 Z. z., ani iný právny predpis výslovne nestanovuje povinnosť, aby vysielateľ v prípade zverejnenia volebných prieskumov vymenoval všetky politické strany, resp. kandidátov. Platná právna úprava tak nepredpisuje žiadnu štruktúru a ani rozsah, v akej by sa mali výsledky takéhoto prieskumu zverejňovať. Táto však nepriamo vyplýva z § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., ktorý ustanovuje vysielateľom povinnosť zabezpečiť objektivitu a nestrannosť spravodajského programu. Za jedno z kritérií objektivity je vo všeobecnosti považovaná **úplnosť**. Poskytnutím neúplných informácií pri informovaní o výsledkoch volebného prieskumu v príspevku tak môže za istých okolností dôjsť k znevýhodneniu tých kandidátov, ktorých volebné preferencie zverejnené neboli a tým k nezabezpečeniu objektivity a nestrannosti spravodajstva. Účastník konania tvrdí, že odvysielané informácie boli faktické, pravdivé, vecné, transparentné, vyvážené, aktuálne, atď. Rada nepopiera, že prezentované informácie boli skutočne pravdivé a faktické, to však nevylučuje, že neboli úplné, čo je skutočnosť, ktorá je predmetom tohto správneho konania. Bez ohľadu na faktickosť prezentovaných informácií tieto neobsahovali všetky informácie, resp. informácie o všetkých kandidujúcich subjektoch.

V tomto smere je taktiež možné odkázať na obsah Stanoviska k voľbám do NR SR 2023 (https://rpms.sk/sites/default/files/2023-06/Komentar_pravny_ramec_volby_NRSR_2023.pdf), vydaného Radou, ako aj prípadne na obsah Komentára k zákonnej úprave vysielania v čase volieb do NR SR z roku 2020 (<https://www.rvr.sk/aktualita-stanovisko-k-volbam-do-narodnej-rady-slovenskej-republiky-vo-vysielani-2020>). V oboch uvedených prípadoch tento obsahuje usmernenie a odporúčanie Rady vo vzťahu k zverejňovaniu výsledkov volebných prieskumov.

Rada taktiež poukazuje na spôsoby zverejňovania výsledkov prieskumov v televíznom a rozhlasovom vysielaní u rôznych vysielateľov, pri ktorých je možno vo všeobecnosti sledovať istú **zaužívanú prax**, že preferencie subjektov, ktoré v takýchto prieskumoch dosiahli minimálnu resp. nepatrnú podporu, sa priamo neuvádzajú, prípadne sa súhrnne uvedú pod jedným údajom bez konkrétnej identifikácie („ostatné“, resp. „iné“). V týchto prípadoch je potom **primárne rozhodujúci zrejmy kľúč**, podľa ktorého sa vysielateľ rozhodol tieto výsledky zverejniť. V prípade uvádzaného príkladu volieb do NR SR býva takýmto kľúčom napr. hranica zvoliteľnosti 5 %. Takýto spôsob uvádzania preferencií, kedy sa niektoré strany uvedú súhrnne, prezentuje vo svojom vyjadrení aj účastník konania, avšak v predmetných prípadoch tak neurobil a v rámci príspevkov boli uvedené preferencie iba niektorých strán a ostatné strany neboli spomenuté vôbec, a to ani súhrnným označením.

Účastník konania vo svojom vyjadrení uvádza tiež, že v iných svojich programoch odvysielal iné prieskumy volebných preferencií, v ktorých boli niektoré strany prezentované súhrnne ako „iná strana“. Uvedené však nie je relevantné pre toto správne konanie, pretože to sa týka konkrétnych dvoch príspevkov, v ktorom žiadne takéto označenie nebolo prítomné. Zo znenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. pritom vyplýva, že v prípade spravodajských programov musí byť objektívny a nestranný každý jeden spravodajský program bez ohľadu na to, či v inom svojom vysielaní vysielateľ odvysielal aj iné programy alebo poskytol aj ďalšie informácie.

Uvedenými závermi sa zaoberala Rada už aj v rámci správneho konania č. 901/SKO/2020, vedeného taktiež voči účastníkovi konania, v súvislosti s odvysielaním programu *Kronika* na programovej službe Rádio Patria. Účastník konania uvádza, že toto správne konanie bolo zastavené, ale ide z jeho strany pravdepodobne o omyl a zamenenie si tohto konania s konaním č. 1161/SKO/2019, ktoré Rada skutočne zastavila. V správnom konaní č. 901/SKO/2020 však Rada uložila účastníkovi konania sankciu upozornenie na porušenie zákona RL/10/2020 za porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. účinného do 31. 7. 2022 (obdobná povinnosť ako v prejednávanom prípade), ktorého sa dopustil tým, že v rámci programovej služby Rádio Patria odvysielal dňa 10. 2. 2020 v čase o cca 17:30 hod. v programe *Kronika* príspevok o prieskume volebných preferencií agentúry MVK, v ktorom došlo k nezabezpečeniu objektívnosti a nestrannosti spravodajského programu tým, že účastník konania v rámci predmetného príspevku, ktorý informoval o výsledkoch prieskumov volebných preferencií v súvislosti s parlamentnými voľbami 2020, nezverejnil výsledky preferencií všetkých politických subjektov, ktoré v týchto voľbách kandidovali.

Podľa vyjadrenia účastníka konania boli údajne v príspevku prezentované informácie o relevantných subjektoch bez toho, aby tento robil akýkoľvek výber politických subjektov.

Ako vyplýva zo záznamu vysielania programu *Správy RTVS* zo dňa 21. 9. 2023, ako aj prepisu/popisu skutkového stavu, v posudzovanom prípade účastník konania informoval verejnosť o prieskume volebných preferencií celkovo 11 subjektov, pričom ale priamo v príspevku uviedol, cit.: „*Pod hranicou zvoliteľnosti zostali hnutie Sme rodina, Aliancia aj Demokrati.*“. Uvedené kritériá nemožno považovať za iné, ako kľúče pre výber informácií ohľadom výsledkov jednotlivých subjektov. **Kľúče výberu** údajov z prieskumu agentúry IPSOS (päťpercentná hranica a menej ako päťpercentná hranica), týkajúcich sa kandidátov, tak boli stanovené a účastníkom konania aj uvedené. Z predmetných dvoch kritérií však zároveň vyplýva, že **témou príspevku** mala byť prezentácia prieskumu volebných výsledkov **ako celku**, nie iba vo vzťahu k možnému zloženiu parlamentu. Preto v ňom neboli zverejnené iba výsledky prieskumu týkajúce sa tých kandidujúcich subjektov, ktoré by presiahli 5% hranicu zvoliteľnosti, ale aj tie, ktoré nedosiahli 5% hranicu, konkrétne 3 subjekty. Nie je teda pravdou, že v príspevku nedošlo k selekcii politických subjektov.

Uvedené je možné konštatovať aj vo vzťahu k príspevku zo dňa 22. 9. 2023, v ktorom účastník konania informoval verejnosť o prieskume volebných preferencií celkovo 11 subjektov, pričom ale priamo v príspevku uviedol, cit.:

Redaktor: „*5,7 percenta by získalo aj hnutie OĽANO a priatelia. Na vstup do parlamentu by to ale nestačilo. Koalície musia vo voľbách získať minimálne 7 % hlasov. Viac ako 5 % voličov by si vybralo aj stranu Aliancia a hnutie Sme rodina.*“

Redaktorka: „*Do parlamentu by sa nedostali Demokrati, Ľudová strana Naše Slovensko, Modrí - Most-Híd, Komunistická strana Slovenska a ani spolukandidujúce zoskupenie strán Maďarské fórum, ODS, Za regióny, Rómska koalícia a DS.*“

Účastník konania síce vymenoval v rámci príspevku aj politické subjekty, ktoré nedosiahli 5 % hranicu počtu hlasov, pri týchto však ako poslednú uviedol iba politickú stranu Demokrati v prípade programu z 21. 9. 2023 a zoskupenie strán Maďarské fórum, ODS, Za regióny, Rómska koalícia a DS v prípade programu z 22. 9. 2023. Následne boli odvysielané už iba informácie o prípadnom zložení parlamentu

a o samotnom volebnom prieskume. V súlade so zaužívanou a Radou akceptovanou praxou tak zároveň **absentovalo súhrnné označenie pre zvyšných 14, resp. 10 subjektov**. Stanovené a prezentované **klúče** tak v konečnom dôsledku **nekorešpondovali s obsahom prezentovaných informácií a teda celkovo ani s témou príspevku**. Ako je zároveň zrejmé, v rôznych programoch informoval účastník konania o rôznych volebných prieskumoch rôznym spôsobom, pričom v jednom prípade prezentoval iba prvých 11 subjektov a v druhom prvých 15 subjektov. Na základe informácií poskytnutých v predmetnom príspevku boli diváci oboznámení s výsledkami niektorých subjektov podrobne (uvedením názvu a počtu percent hlasov, ktoré by vo voľbách získali), zatiaľ čo informácie o iných neboli poskytnuté vôbec.

V čase odvysielania oboch príspevkov bolo známe, ktoré politické subjekty kandidujú v parlamentných voľbách 2023. V súlade s § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. by vysielatelia mali dbať na to, aby volebné prieskumy boli reprodukovateľné objektívne a nestranné. To znamená, že by mali byť zverejnené všetky dostupné informácie o prieskume a zverejnené by mali byť výsledky preferencií všetkých politických subjektov kandidujúcich vo voľbách do NR SR, ktoré boli v prieskume zaznamenané. V predmetnom príspevku vo vzťahu k niektorým politickým subjektom neodznala žiadna informácia. Tým, že tieto subjekty účastník konania nezverejnil, mohol uvedené subjekty znevýhodniť. Príspevok tak nemožno považovať za nezaujatý.

V tejto súvislosti ale ešte Rada uvádza, že rozsah a spôsob, akými účastník konania informuje verejnosť závisí podľa § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. výlučne od jeho slobodného rozhodnutia. Napriek tomu Rada dospela k záveru, že vzhľadom na problematické aspekty informovania v oboch prípadoch, najmä selektívny prístup pri výbere informácií a nedodržanie zaužívanej praxe, nebola v danom prípade takáto prezentácia výsledkov volebných prieskumov agentúr IPSOS a POLIS dostatočná. Navyše možno s ohľadom na predchádzajúce informovanie tvrdiť, že účastník konania disponoval potrebnými informáciami o prieskume, a preto mohol svoje vysielanie jednoznačne prispôbiť požiadavkám zákona.

Účastník konania vo svojom vyjadrení poukazuje aj na závery Ústavného súdu SR prezentované v náleze z 18. 12. 2014, sp. zn. II ÚS 307/2014, v súvislosti s posudzovaním ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. účinného do 31. 7. 2022, cit.:

„Podľa Nálezu Ústavného súdu č. II. ÚS 307/2014 (ďalej len „Nález“) kritérium objektívnosti a nestrannosti môže byť vo všeobecnosti vnímané v demokratickej spoločnosti tradične ako obmedzenie slobody prejavu, alebo naopak, aj ako posilnenie slobody prejavu požiadavkou objektívnosti a nestrannosti vzhľadom na takpovediac oligopol držiteľov vysielacích licencií.

Diskréciu, ktorú ponechal zákonodarca rade pre vysielanie, je nutné využívať (i) triezvo tak, aby nedochádzalo k prílišnému odradzujúcemu (chilling) efektu vysielateľov, a (ii) kontextuálne, t. j. nie príliš upäto či analyticky - vytrhnuto z kontextu, avšak vždy (iii) ústavne a aprobovatelným spôsobom s ohľadom na ústavou garantovanú slobodu prejavu a ústavné možnosti jej obmedzenia.

Podľa Ústavného súdu v dnešnej dobe plurality médií, participácie tuzemských i zahraničných súkromnoprávných médií na formovaní mediálneho trhu a sprostredkovaní informácií, dobe neobmedzených zdrojov informácií, počnúc tlačnými a elektronickými médiami, internetovej a mobilnej siete, nových médií a sociálnych sietí, a členstva Slovenskej republiky v Európskej únii uvedenú zákonnú požiadavku na objektívne a nestranné informovanie v rámci spravodajských programov a politickopublicistických programov zo strany médií, ktorej účelom pri jej zákonom upravení bolo podporiť transformáciu krajiny na slobodnú a demokratickú spoločnosť a predchádzať manipulatívne informovaniu verejnosti zo strany malého počtu médií (resp. jednej verejnoprávnej televízie a rozhlasu), pri absencii iných zdrojov informácií, nemožno bez ďalšieho odôvodniť záujmom na ochrane demokratického verejného poriadku, resp. jeho posilnenie v tých intenciách.

Inak povedané, zákonné obmedzenie slobody prejavu médií požiadavkou (i keď racionálnou) na objektívne a nestranné informovanie v rámci spravodajských programov a politickopublicistických programov v zmysle § 16 ods. 3 písm. b) ZVR a s tým spojenou právomocou R VR pre vysielanie ukladať sankcie za porušenie tohto ustanovenia je potrebné v dnešnej pluralitnej demokratickej spoločnosti vykladať striktné v súvislosti s ochranou práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranou verejného zdravia a mravnosti (pórov. čl. 26 ods. 4 ústavy a obdobne čl. 10 ods. 2 dohovoru), a otázku, či nesplnenie požiadavky uloženej § 16 ods. 3 písm. b) zákona o vysielaní zo strany vysielateľa (médiá) sa dostáva do kolízie s verejným záujmom v zmysle čl. 26 ods. 4 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru, je potrebné skúmať vždy jednotlivo, vzhľadom na konkrétnosti daného prípadu a charakter nedodržania požiadavky na objektívne a nestranné informovanie.

Podľa Ústavného súdu v rámci posudzovania povinnosti podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. legitímnym účelom môže byť iba predchádzanie šíreniu jednostranných názorov, myšlienok a ideí takého charakteru, že môžu ohroziť práva a slobody iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, verejného zdravia a mravnosti. Napríklad môže ísť o šírenie a uvádzania jednostranných názorov, myšlienok alebo ideí úmyselne popierajúcich ľudské práva a slobody, popierajúce alebo schvaľujúce holokaust, zločiny politických režimov, podporujúcich náboženský extrémizmus a terorizmus, podporujúcich výlučne jednu politickú stranu, hnutie či skupinu s cieľom poškodiť na právach názorových a politických oponentov v rámci demokratického politického súboja v podmienkach reprezentatívnej demokracie, podporujúcich totalitné štátne zriadenie alebo propagandu politických režimov založených na fašistickej, komunistickej alebo obdobnej ideológii, podporujúcich národnú, rasovú alebo etnickú nenávisť a pod. Podľa Ústavného súdu aj informácie, ktoré sú fiktívne, nepresné a nezakladajú sa na pravde (prípadne nie sú úplne), podnecujú recipienta pri konfrontácii s informáciou prijímanou z iných početných zdrojov informácií k tej istej téme, ku kritickému mysleniu a podnecujú vôľu po vyhľadávaní a osvojení si iných názorov na tému.“

V závere účastník konania uviedol, že posudzované príspevky neboli spôsobilé dostať sa do kolízie s konkrétnym verejným záujmom a použitie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je tak úplne vylúčené.

K posúdeniu ústavnosti obmedzenia slobody prejavu vysielateľa a k aplikácii ústavného testu proporcionality pri obmedzení slobody prejavu možno uviesť, že sloboda prejavu, zakotvená v čl. 26 Ústavy SR, patrí medzi základné politické práva v právnom poriadku každej demokratickej spoločnosti. Podľa Čl. 26 ods. 1 Ústavy SR „Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.“. Podľa Čl. 26 ods. 2 Ústavy SR „Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoľovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.“.

Avšak sloboda prejavu nie je bez hraníc, t. j. nemá absolútny charakter. Ústava SR v čl. 26 ods. 4 ustanovuje možnosť obmedzenia slobody prejavu a práva na vyhľadávanie a šírenie informácií, a to nasledovne: „Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.“. V prípade vzájomného konfliktu ústavou garantovaných práv Ústavný súd SR vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07).

Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody

(IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96). Z toho vyplýva, že sloboda prejavu je garantovaná len do tej miery, pokiaľ v neprimeranom rozsahu nezasahuje do základných práv a slobôd a právom chránených záujmov iných, prípadne do iných záujmov chránených právnym poriadkom krajiny. V takých prípadoch je nutné hovoriť o jej obmedzení a výnimkách, kedy je potrebné zasiahnuť do slobody prejavu.

Z citovaného ustanovenia Ústavy SR vyplýva, že slobodu prejavu je možné obmedziť na základe kumulatívneho splnenia troch podmienok. Obmedzenie slobody prejavu musí

- vyplývať zo zákona (požiadavka legality),
- sledovať legitímny cieľ (požiadavka legitimacy), ktorý vyplýva z ustanovenia čl. 26 ods. 4 Ústavy SR,
- byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti (požiadavka proporcionality).

Ústava SR za legitímny cieľ obmedzenia slobody prejavu považuje ochranu **práv a slobôd iných**, bezpečnosť štátu, verejného poriadku a ochranu verejného zdravia, mravnosti. Z uvedeného vyplýva, že obmedzenie slobody prejavu je možné z dôvodu ochrany verejného záujmu, ako aj ochrany individuálnych záujmov.

Ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. predstavuje zákonné obmedzenie slobody prejavu.

Vzhľadom na mienkotvorný charakter médií, a to najmä spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky, je nanajvýš oprávnená zákonná požiadavka, aby bolo divákom, ako pasívnym recipientom informácií, umožnené prijímať objektívne informácie podané nestranným spôsobom, spomedzi ktorých si môžu vybrať a vytvoriť si pre danú otázku svoj vlastný názor. Význam zákonnej povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť v rámci programu aktuálnej publicistiky a cieľ zákonného obmedzenia slobody prejavu je teda treba vidieť v ochrane verejného záujmu a práva verejnosti byť objektívne informovaný s možnosťou vytvoriť si na predmetnú kauzu vlastný názor. Podmienka legality a legitimacy obmedzenia slobody prejavu je teda naplnená.

Sloboda prejavu a právo na šírenie informácií je zakotvené aj v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru *„Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.“* Legitímne ciele obmedzenia slobody prejavu sú stanovené v čl. 10 ods. 2 Dohovoru, ktorý znie: *„Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo **práv iných**, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.“*

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že je legitímne obmedziť slobodu prejavu aj pri zabezpečovaní objektívnosti a nestrannosti spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *Manole a iní v. Moldavsko* (rozhodnutie zo 17. 9. 2009) uviedol, že skutočné a účinné uplatňovanie slobody prejavu nezávisí len od povinnosti štátu nezasahovať do slobody prejavu, ale môže od neho vyžadovať, aby prijal pozitívne ochranné opatrenia, pričom vzhľadom na význam slobody prejavu *„štát musí byť konečným garantom plurality“*. V tomto rozhodnutí Európsky súd pre ľudské práva tiež uviedol, že štát má povinnosť zabezpečiť, aby *„verejnosť mala prostredníctvom televízie a rozhlasu prístup k nestranným a presným informáciám a ku škále názorov a komentárov, odrážajúcich okrem iného rôznorodosť politických názorov v krajine“*. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* (rozhodnutie Veľkej komory z 5. 4. 2022) uviedol, že *„ako sa uvádza v odporúčaní Výboru ministrov CM/Rec (2007)2 o pluralite médií a rozmanitosti mediálneho obsahu...“*, *„pluralizmus informácií a*

rozmanitosť mediálneho obsahu nebudú automaticky zaručené znásobením prostriedkov komunikácie ponúkaných verejnosti“. Vyžaduje sa zaručenie rozmanitosti celkového obsahu programu, čo najviac odrážajúceho rôznorodosť názorov, s ktorými sa možno stretnúť v spoločnosti, na ktorú sú programy zamerané.“.

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *NIT S.R.L. v. Moldavsko* uviedol, že účelom sankcie uloženej vysielateľovi bola „*potreba zachovať prístup verejnosti k nestrannému, dôveryhodnému a rozmanitému politickému prejavu prostredníctvom televíznych spravodajských programov*“, pričom „*cieľ zásahu v tomto prípade bol legitímny podľa tretej vety článku 10 ods. 1*“ Dohovoru a zásah tiež „*zodpovedal legitímnemu cieľu ochrany „práv iných“, na ktorý odkazuje druhý odsek článku 10*“ Dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí vo veci *ATV Zrt v. Maďarsko* (rozhodnutie z 28. 4. 2020) uviedol, že opatrenie obmedzujúce slobodu prejavu vysielateľa „*bolo určené na zabezpečenie práva publika na vyvážené a nezaújaté informovanie o veciach verejného záujmu v spravodajských programoch, a teda sledovalo cieľ „ochrany práv iných“*“. Európsky súd pre ľudské práva taktiež v rozhodnutí vo veci *Animal Defenders International v. Spojené kráľovstvo* (rozhodnutie Veľkej komory z 22. 4. 2013) uviedol, že obmedzenie slobody prejavu s cieľom zachovania nestrannosti vysielania o veciach verejného záujmu „*zodpovedá legitímnemu cieľu ochrany „práv iných“, na ktorý odkazuje druhý odsek článku 10*“ Dohovoru.

Názor Ústavného súdu SR vyjadrený v Náleze č. II ÚS 307/2014-45 je tak na základe uvedeného možné považovať sčasti za prekonaný súčasnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, obzvlášť čo sa týka namietanej neexistencie práva na objektívne informácie.

Požiadavku proporcionality je potrebné zohľadniť pri výklade a aplikácii konkrétnych zákonných ustanovení v konkrétnom prípade a pri rozhodovaní, či existujúci skutkový stav možno subsumovať pod konkrétne zákonné ustanovenie, a taktiež pri ukladaní sankcie. V súlade s požiadavkou proporcionality je teda potrebné ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. a ďalšie ustanovenia zákona vykladať takým spôsobom, aby to bolo v súlade s ústavným právom na slobodu prejavu a ústavnými podmienkami jeho obmedzenia.

V tomto konkrétnom prípade je sloboda prejavu obmedzená v dôsledku vyvedenia administratívnoprávnej zodpovednosti za porušenie povinnosti vysielateľa zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť programu aktuálnej publicistiky, sledujúc legitímny cieľ - ochranu práva verejnosti byť objektívne a nestranne informovaný o veciach verejného záujmu a o spoločensky relevantných témach.

Ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. sa zabezpečuje právo verejnosti na informácie prostredníctvom stanovenia povinnosti zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov. Záujem zákonodarcu vyjadrený v predmetnom ustanovení, a to zamedziť krajne nežiaducemu jednostrannému a neobjektívnemu informovaniu je opodstatnený vplyvom audiovizuálnych médií, a najmä spravodajských programov v nich obsiahnutých, na formovanie verejnej mienky. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že sloboda prejavu vysielateľa je pri spravodajských programoch limitovanejšia ako pri iných typoch programov, keďže citovaným ustanovením sú kladené nároky na kvalitatívnu stránku spravodajského programu (objektívnosť a nestrannosť) a stanovené obmedzenia spôsobu spracovania spravodajských programov (povinnosť oddeliť názory a hodnotiace komentáre od informácií spravodajského charakteru). Toto obmedzenie má opodstatnenie v účele spravodajských programov (presne a objektívne informovať verejnosť o skutočnostiach významných pre určité spoločenstvo) a v dosahu, ktorý majú na tvorbu verejnej mienky. Preto je nevyhnutné, aby v spravodajských programoch boli recipientom poskytnuté čo najširšie fakty, po zhodnotení ktorých si budú môcť sami a slobodne vytvoriť na predmetnú otázku vlastný názor. Ak vysielateľ v spravodajskom programe nerešpektuje zákonom stanovené požiadavky na vysielanie spravodajských a politicko-publicistických programov, tak v demokratickej spoločnosti

vznikne naliehavá spoločenská potreba na zásah do slobody prejavu, majúca svoj základ v potrebe presných a vyvážených informácií.

Do zákona č. 264/2022 Z. z. bolo ustanovenie § 25 písm. b) vložené v rámci implementácie Európskeho dohovoru o cezhraničnej televízii, ktorý bol podpísaný členskými štátmi Rady Európy a ďalšími zmluvnými štátmi Európskeho kultúrneho dohovoru. Požiadavka, aby názory odvysielané v spravodajských programoch boli objektívne a nestranné, vyplýva konkrétne z článku 7 ods. 3 predmetného Dohovoru, cit.: „*Prevádzkovateľ vysielať je povinný zabezpečiť, aby spravodajské relácie objektívne uvádzali fakty a udalosti a podporovali slobodné utváranie názorov.*“ Navyše Rezolúcia 428 (1970) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy v časti A. Štatút a nezávislosť tlače a ostatných masmédií v bode 3 v súvislosti s uplatňovaním slobody prejavu uvádza, cit.: „*Toto právo musí zahŕňať slobodu vyhľadávať, prijímať, oznamovať, publikovať a šíriť informácie a myšlienky, z čoho vyplýva pre verejné orgány povinnosť sprístupniť, v rozumných medziach, informácie týkajúce sa otázok verejného záujmu, a pre masmédiá povinnosť poskytovať úplné a všeobecné informácie o verejných veciach.*“ Len ťažko sa možno stotožniť s názorom, že neúplné a skreslené informácie zabezpečia všeobecné a úplné informovanie verejnosti o prezentovanej problematike. Právo verejnosti na pluralitné informácie v médiách vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vyslovil názor, že občanom ako pasívnym recipientom informácií musí byť umožnené prijímať rozmanité informácie, aby si spomedzi nich mohli vybrať a vytvoriť si pre danú otázku svoj vlastný názor, pričom práve pluralita myšlienok a informácií je to, čo robí demokratickú spoločnosť demokratickou (Prípady *Cetin a ostatní proti Turecku*, sťažnosť č. 40153/98 a 40160/98, bod 64).

Názor Ústavného súdu SR vyjadrený v Náleze č. II ÚS 307/2014-45 v súvislosti s výkladom ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. (predtým § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.) tak na základe uvedeného môže odporovať súčasnemu legislatívnemu nastaveniu európskeho práva. Otázka ochrany práva verejnosti na informácie, ktoré sú objektívne a nestranné, je stále aktuálna a v uvedených európskych aktoch je jednoznačne formulovaná požiadavka na reguláciu spravodajských informácií. V súlade s európskym legislatívnym nastavením tak nemožno akceptovať názor Ústavného súdu SR, že pre zjednodušenie prístupu verejnosti k informáciám a rozvoj nových médií nie je odôvodnená ochrana práva verejnosti na informácie, v takom zmysle a rozsahu, v akom ju Rada v rámci výkonu svojej právomoci na základe a v medziach zákona vynucuje.

Zákonodarca využil svoju ústavou zverenú právomoc, keď do právneho poriadku zakotvil vo forme zákona ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. Predmetom posudzovania bola spravodajská informácia odvysielaná v rámci spravodajského programu *Správy RTVS*, vysielaťela Rozhlas a televízia Slovenska. Informovanie o výsledkoch predvolebných preferencií kandidujúcich politických subjektov vo voľbách do NR SR ako jedného zo základných pilierov demokracie u nás je skutočnosťou s dopadom na verejnosť. V záujme ochrany práva verejnosti na objektívne a vyvážené informácie je preto vysielaťel povinný postupovať v súlade s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.

Rada tak nemá dôvod predmetné ustanovenie neaplikovať na dôvodné prípady, kedy je v zmysle čl. 26 ods. 4 Ústavy SR nevyhnutné obmedziť slobodu prejavu vysielaťela. Ak v spravodajskom programe vysielaťel informuje jednostranne, tak v demokratickej spoločnosti vznikne naliehavá spoločenská potreba na zásah do jeho slobody prejavu, majúca svoj základ v požiadavke presných, úplných a vyvážených informácií a Rada je povinná v takýchto prípadoch konať. Význam ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. je potrebné vidieť aj v skutočnosti, že v prípade informovania prostredníctvom spravodajských a politicko-publicistických programov je právo verejnosti na informácie napĺňané aj poskytovaním informácií určitej kvality. Opodstatnenosť tejto povinnosti vyplýva z charakteru spravodajských programov. Spravodajské programy obsahujú informácie, ktoré majú v demokratickej spoločnosti nepochybne mienkotvorný charakter, preto je nevyhnutné, aby spravodajské informácie boli vo svojom celku objektívne a nestranné a recipient si na ich základe mohol

vytvoriť na predmetnú otázku vlastný názor. Právo verejnosti na informácie je nesporne legítimným cieľom na obmedzenie slobody prejavu.

Rada si dovoľuje taktiež poznamenať, že Ústavný súd SR vyvodzoval svoje závery ohľadom aplikácie ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. v iných súvislostiach, konkrétne v spojitosti s neposkytnutím priestoru na vyjadrenie druhej strane a nie v súvislostiach vysielateľmi aplikovaného selektívneho výberu výsledkov volebných prieskumov v predvolebnom období.

Ako vyplýva z analýzy uvedenej vyššie, intenzita porušenia povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť bola vzhľadom na poskytované informácie natoľko vysoká, že prevážila nad slobodou prejavu, keďže účastník konania prezentoval výsledky volebných preferencií len vybraných politických subjektov, čím opomenuté strany, ktoré v prieskume agentúry IPSOS nedosiahli 3,4 % hlasov, resp. v prieskume agentúry POLIS nedosiahli 0,6 % hlasov mohol znevýhodniť. Týmto konaním účastník konania mohol narušiť rovnosť príležitostí v rámci politickej súťaže, keď zverejnil informácie iba o vybraných kandidujúcich politických subjektoch, čím tieto oproti zvyšným 14, resp. 10 subjektom mohol zvýhodniť. Už vytvorenie možnosti narušenia rovnosti politickej súťaže, ako jedného z princípov demokratickej spoločnosti, je preto nutné považovať za okolnosť, ktorá spôsobuje, že odvysielaný spravodajský program nemusel byť objektívny a nestranný.

S ohľadom na vyššie uvedenú analýzu v danom prípade Rada skonštatovala, že existuje kolízia s kvalifikovaným verejným záujmom a sankcionovanie účastníka konania v podobe zásahu do jeho slobody prejavu je za týchto okolností proporcionálne.

Pri posudzovaní opodstatnenosti zásahu do slobody prejavu je potrebné prihliadnuť i na uloženú sankciu v tom zmysle, či sankcia nie je vzhľadom na sledovaný cieľ (v tomto prípade zabezpečenie objektívnych a nestranných spravodajských informácií) neprimerane prísna. Vzhľadom na význam chráneného záujmu a charakter uloženej sankcie [uložená sankcia nie je ani sankciou v pravom (trestnom) slova zmysle, nakoľko sa jedná len o upozornenie na porušenie zákona, ktoré nemá ekonomický dopad na účastníka konania] je Rada toho názoru, že zásah do slobody prejavu v danom prípade nie je neprimeraný. Takáto forma sankcie nekladie dôraz na represívnu, ale na výchovnú zložku a nemá tzv. zmrazujúci účinok (chilling effect) na príp. budúcu žurnalistickú prácu účastníka konania. Rada preto konštatuje, že zákonný zásah do slobody prejavu účastníka konania je úplne minimálny a vzhľadom na chránený záujem nevyhnutný.

Vzhľadom na skutočnosť, že odvysielaním príspevkov v dňoch 21. 9. 2023 a 22. 9. 2023 o cca 19:00 hod. v spravodajskom programe *Správy RTVS*, ktorými účastník konania informoval o výsledkoch prieskumu volebných preferencií v súvislosti s parlamentnými voľbami 2023 a v ktorých nezverejnil výsledky všetkých politických subjektov, došlo k porušeniu povinnosti ustanovenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z., zabezpečiť ich objektivnosť a nestrannosť.

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť pre správny delikt). Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 264/2022 Z. z. ako aj zákona č. 71/1967 Zb., ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správne mu deliktu, dokazovať zavinenie alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným a neobmyšľaným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z citovaných zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt. Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona, môžu byť zohľadnené pri ukladaní druhu sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podľa § 225 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. a § 53 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na orgány, ktorý rozhodnutie vydal. Toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom.

* * *

Toto rozhodnutie sa vydáva v štyroch rovnopisoch:

1x Rozhlas a televízia Slovenska (elektronicky)

1x Rada Rozhlasu a televízie Slovenska

2x Rada pre mediálne služby

PhDr. Marta Danielová
predsedníčka
Rady pre mediálne služby